

MOGUĆNOSTI PREVENCIJE I KONTROLE ŠIRENJA AMBROZIJE

PREVENCIJA Idealno bi bilo očuvati površine na kojima ambrozija dosad nije zabilježena te spriječiti njeno daljnje širenje.

MEHANIČKO UKLANJANJE Čupanje i pljevljenje cijelih biljaka je učinkovito, ali dugotrajno vrlo zahtjevno na velikim površinama. Kratkotrajnijeg učinka je i redovita košnja i održavanje javnih površina, jer će se biljke obnoviti i nakon košnje.

UPOTREBA KEMIJSKIH SREDSTAVA Dobre rezultate pokazala je i kombinacija herbicida, primijenjena u vrlo ranim fazama razvoja biljke. Njih je potrebno koristiti uz oprez!

BIOLOŠKA KONTROLA Istražuju se mogućnosti kontrole ambrozije kukcima s područja njezine prirodne rasprostranjenosti.



Informacije o pojavi peludi ambrozije u zraku mogu se dobiti u Zavodima za javno zdravstvo diljem Hrvatske.

ŠTO JA MOGU UČINITI?

- Naučiti raspoznavati ambroziju u razdoblju dok je biljka mlada i ne stvara muške cvjetove s alergenom peludi.
- Izbjegavati kupnju i sijanje mješavina trava i žitarica nekontroliranog podrijetla te takvu hranu za životinje.
- Savjesno se ponašati prema uočenim biljkama ambrozije - uništavati biljke na manjim površinama u osobnom vlasništvu, bilježiti i dojavljivati opažene veće površine obrasle ambrozijom uredima gradske uprave, komunalnom redarstvu i/ili Državnom zavodu za zaštitu prirode.
- Sudjelovati u organiziranim akcijama uklanjanja ambrozije.



VAŽNA NAPOMENA

Akcije uklanjanja ambrozije trebaju se održavati u lipnju i srpnju, odnosno prije početka njene cvatnje, kako bi se izbjegla senzibilizacija na visokoalergenu pelud ambrozije!

NAKLADNIK Državni zavod za zaštitu prirode

AUTORI TEKSTA prof. dr. sc. Božena Mitić, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu; dr. sc. Igor Boršić, Aljoša Duplić, Državni zavod za zaštitu prirode

AUTORI FOTOGRAFIJA Igor Boršić, Katarina Husnjak Malovec, Božena Mitić, Miroslav Mitić

OBLIKOVANJE Maja Pavlinić

TISAK Kerschoffset d.o.o.



Projekt „Razvoj mjera za prevenciju, rano uočavanje i hitno postupanje u slučaju pojave stranih vrsta u prirodi“ sufinanciran je od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

S. O. S. AMBROZIJA SVUDA OKO NAS

AMBROZIJA
(*Ambrosia artemisiifolia* L.)
ambrozija, pelinolisni limundžik,
partizanka

Ambrozija je jedna od 100 najgorih stranih invazivnih vrsta u Europi i nalazi se na popisu stranih invazivnih biljaka Hrvatske.



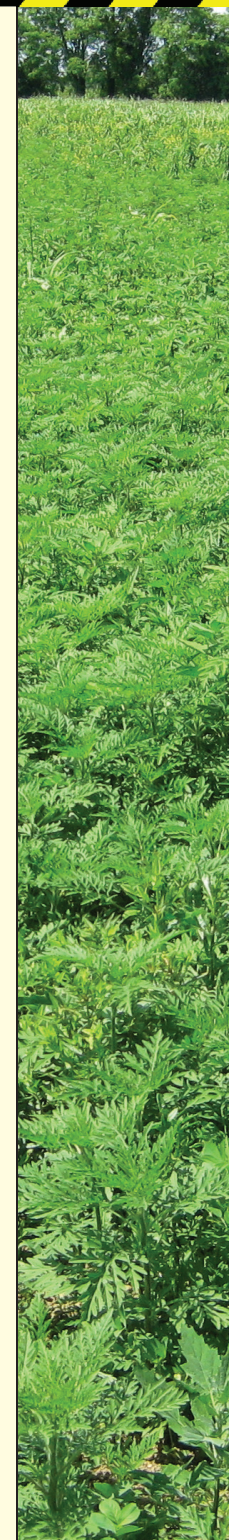
ŠTETAN UTJECAJ AMBROZIJE

ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTINJA Pelud ambrozije jedan je od najjačih alergena!

BIORAZNOLIKOST I OKOLIŠ Uništava i mijenja prirodna staništa, istiskuje zavičajne biljke, nagrđuje javne površine.

POLJOPRIVREDA Korov koji zarasta obrađene površine i uništava poljoprivredne kulture.

Međunarodni dan borbe protiv ambrozije (www.internationalragweedsociety.org, engl. *International Ragweed Day*) obilježava se prve ljetne subote od 2012. godine, s ciljem poticanja javnosti na sudjelovanje u rješavanju ovog globalnog problema. Od 2014. godine taj se dan obilježava i u Hrvatskoj!



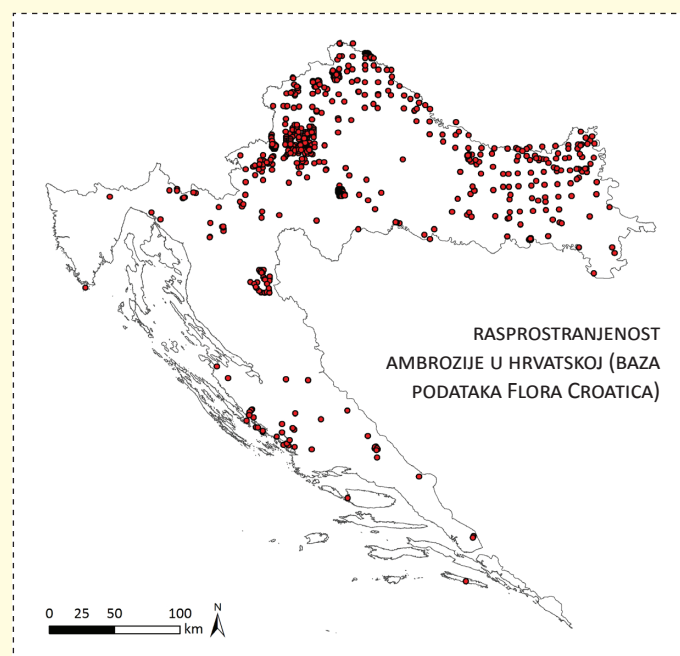
PRIRODNO PODRUČJE RASPROSTRANJENOSTI (AREAL)

Ambrozija je podrijetlom iz južnih predjela Sjeverne Amerike, gdje raste u stepsko-prerijskim područjima.

RASPROSTRANJENOST IZVAN PRIRODNOG AREALA Sredinom 18. stoljeća zabilježeni su prvi nalazi ambrozije u Europi, a intenzivnije se počela širiti nakon I. svjetskog rata. Ambroziju ubrajamo u neofite, pridošlice u samonikloj europskoj flori nakon otkrića Amerike.

Osim u Europi zabilježena je i u Južnoj Americi, Aziji i Australiji.

ŠIRENJE AMBROZIJE Na nova područja ambrozija se najčešće unosi nenamjerno, npr. sa sjemenjem žitarica, hranom za ptice, travom za travnjake ili zemljom za građevinske radove. Većinom se širi na staništima koja su pod utjecajem čovjeka, a posebno onim zapuštenim.



AMBROZIJA U HRVATSKOJ Prvi nalazi u Hrvatskoj zabilježeni su početkom II. svjetskog rata i otuda jedan od narodnih naziva "partizanka".

U Podunavlju se počela širiti po poljima zasijanim uvezenim sjemenom žitarica, lucerne i crvene djeteline. Odatle se širi na područje Posavine i Podravine, gdje je i danas najrasprostranjenija, ali zabilježena je i na svim ostalim područjima Hrvatske, uključujući i primorje.



ZAKONSKA OBVEZA UKLANJANJA AMBROZIJE

Naredbom o poduzimanju mjera obveznog uklanjanja ambrozije - *Ambrosia artemisiifolia* L. (Narodne novine 72/07) Ministarstvo nadležno za poljoprivredu propisalo je njenu organiziranu kontrolu. Pojedine općine i gradovi donijeli su odluke o uklanjanju i uništavanju ambrozije na svom području. Za nepoštivanje ovih propisa predviđene su novčane kazne!

OSNOVNI OPIS Ambrozija je jednogodišnja zeljasta biljka, uspravne, dlakave i često crvenkaste stabljike, bogato razgranjene u gornjem dijelu, visine i preko 150 cm. Listovi su duboko perasto razdijeljeni, svijetlo zeleni i mekano dlakavi.

Ambrozija ima sitne i neugledne cvjetove, grupirane u male glavice. Muški cvjetovi razvijaju se na vrhu stabljike, a ženski kod gornjih listova. Jedna biljka u polinacijskoj sezoni proizvede i do 100 000 000 peludnih zrnaca, koja se raznose vjetrom, a zabilježeno je da zračnim strujama mogu putovati i preko 300 km. Jedna biljka godišnje

proizvede i preko 6000 plodića, koji klijavost zadržavaju i do 30 godina. Ambrozija cvjeta od početka ljeta (lipanj) do prvih jesenskih mrazeva (čak do listopada).

EKOLOGIJA Ambrozija je vrlo prilagodljiva i otporna biljka. Najčešća je na zapuštenim sunčanim i suhim staništima narušenim čovjekovim djelovanjem, pa je nalazimo uz naselja, ceste, pruge, na poljoprivrednim i drugim obradivim površinama, uz smetlišta itd.

